

Tholen etappe 3 Kijkpunten

Kijkpunt 1: Sint-Maartensdijk

'Smerdiek' noemen de inwoners van Sint Maartensdijk hun geliefde stadje. Maar eeuwen geleden stond Sint-Maartensdijk op de kaart als een van de vijf eilandjes in het 'Het land van Ter Tholen'.

Dit 'eylant van Sinte-Martensdyck' moet omstreeks 1200 zijn ontstaan toen men begon met de bedijking an de Oudelandpolder. In het zuiden van deze polder ontstond aan de oever van de rivier de Haest-Ee een nederzetting, die in een oorkonde van 1357 wordt vermeld als Haestinghe.

Onder bestuur van de adellijke familie Van Borssele groeide Haestinghe uit tot een welvarend dorp dat na 1434 Sint-Maartensdijk werd genoemd en zelfs beperkte stadsrechten kreeg. Maar het bleef een smalstad, te klein om stemrecht te hebben in de Staten van Zeeland.

Door vererving kwam de Heerlijkheid Sint-Maartensdijk in bezit van Anna van Buren, de eerste vrouw van Willem van Oranje. Nog steeds is er een nauwe band met het Huis van Oranje. Eén van de titels van koning Willem-Alexander is 'Heer van Sint Maartensdijk'. En daar zijn de Smerdiekenaars maar wat trots op.

Kijkpunt 2: Pluimpot

Als je door het natuurgebied de Pluimpot loopt, kun je je niet voorstellen dat hier ooit een bruisende rivier stroomde.

De Pluimpot is het laatste spoor van de Haest-Ee, de beruchte getijdengeul die vroeger dwars door het eiland Tholen liep. Schepen maakten druk gebruik van deze waterweg voor het vervoer van reizigers en vracht naar Antwerpen, Zierikzee en Bergen op Zoom. Omdat de schippers steeds moesten peilen of het water diep genoeg was, veranderde de naam in de loop der tijden in Pluimpot (plumet is de Franse naam voor peillood en 'pot' betekent geul of diepte).

In 1556 begon men met het afdammen van de Pluimpot. maar de haven van Sint Maartensdijk bleef bereikbaar voor schepen. Bij de stormramp van 1953 kwam een groot deel van de stad onder water te staan. Daarom besloot men de Pluimpot helemaal af te sluiten. Als proefproject van het Deltaplan werd aan de monding een dam van nylon zandzakken gelegd. De haven werd gedempt en de vaargeul werd een prachtig vogelrijk natuurgebied.

